

наявність застарілої техніки, що вичерпала термін амортизації. Підтвердженням цього є зниження показника фондомісткості за досліджуваній період лише на 25,1%, з рівня 9,75 до 7,30, а фондовіддача збільшилась тільки на 40,0% (з 0,10 до 0,14) при зростанні балансової вартості основних виробничих засобів на 70,0%. Варто констатувати, що нарощення матеріально-технічних ресурсів уможливили збільшення рентабельності на 50 в. п. Низький рівень технічної готовності основних засобів призводить до надмірного навантаження робочого процесу та до істотних втрат робочого часу. У 2020 році рівень навантаження земельної площі на трактор по системі УІЕСР становив в середньому – 22,9 га,

тоді як у Франції – 14, Німеччині – 5 га на один трактор. В такій ситуації досить проблематично виконувати всі необхідні технологічні операції в оптимальні строки, щоб вчасно посіяти сільськогосподарські культури та забезпечити мінімальні втрати при збиранні вирошеного врожаю. **Висновки.** Подальше використання системного підходу із застосуванням комплексу взаємопов'язувальних методів економічних досліджень дозволить всебічно оцінити використання матеріально-технічних ресурсів УІЕСР та застосувати оптимальні напрями модернізації науково-технічних потужностей.

Ключові слова: *ефективність; фондомісткість; фондовіддача, рентабельність.*

УДК 633.16:631.527

Характеристика за продуктивністю зразків ячменю ярого в зоні Південного Лісостепу України

Холод, С. М.^{1*}, Іллічов, Ю. Г.¹, Музафарова, В. А.²

¹Устимівська дослідна станція рослинництва Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН України, вул. Академіка Вавилова, 15, с. Устимівка, Глобинський р-н, Полтавська обл., 39074, Україна, *e-mail: svitlanakholod77@ukr.net

²Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН України, Московський пр. 142, Харків, 61060, Україна, e-mail: ncprgu@gmail.com

Мета. Оцінити зразки ячменю ярого різного еколого-географічного походження в умовах південної частини Лісостепу України за комплексом показників продуктивності для виділення найцінніших зразків та скласти їхній опис. **Методи.** Польові, лабораторні, статистичні. **Результати.** Упродовж 2018–2020 рр. в умовах Устимівської дослідної станції рослинництва Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН за ознаками продуктивності досліджено, оцінено та описано 25 зразків ячменю ярого різного еколого-географічного походження. У польових і лабораторних умовах визначено такі показники врожайності й продуктивності, як маса 1000 зерен, висота рослин та довжина колоса, кількість колосків і зерен у колосі, маса колоса та зерна з нього, скоростиглість зразків. Виділено зразки з високою адаптивністю і високим рівнем урожайності: ‘Стимул’, ‘Контр-

аст’, ‘МІП Вісник’(UKR), ‘Ранний’, ‘Целинный’(KAZ), ‘Trebou’, ‘Polygena’ (CZE), ‘Lilly’ (DEU) – 432–495 г/м², що на 6–24% більше стандарту ‘Командор’ (UKR). За роки досліджень озерненість колоса варіювала від 15,6 до 26,6 шт. Найсприятливішим для росту і розвитку рослин виявився 2018 рік де середня озерненість колоса – 24,0 шт. Менш сприятливими виявились 2019–2020 рр. за нижчої кількості зерен з колоса (22,2 та 22,5 шт. відповідно). Маса 1000 зерен у зразків різнилась за роками досліджень. Зразки ‘Созонівський’, ‘Стимул’, ‘СН 28’ (UKR), ‘Поволжский 16’, ‘Омский 100’ (RUS), ‘Ранний’(KAZ) мали стабільні показники за масою 1000 зерен. Маса зерна з колоса в зразків ячменю ярого варіювала від 0,70 до 1,70 г. Виділено стабільні зразки – ‘Арістей’, ‘МІП Вдячний’, ‘Тівер’, ‘СН 28’, ‘Статок’ (UKR), ‘Поволжский 16’ (RUS), ‘Целинный 30’, ‘Ранний’ (KAZ), ‘Gateway’, ‘CDC Gainer’ (CAN). **Висновки.** Виділено зразки з матеріалу ячменю ярого за показниками продуктивності, які можна рекомендувати як вихідний матеріал у селекції на підвищення продуктивного потенціалу культури в умовах Південного Лісостепу України.

Ключові слова: *ячмінь ярий; зразок; продуктивність; цінні господарські ознаки*

Svitlana Kholod

<http://orcid.org/0000-0002-2443-0879>

Yuri Illichev

<http://orcid.org/0000-0003-0887-7467>

Valentina Muzafarova

<http://orcid.org/0000-0003-0415-0164>